

СНН

СЕРБСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.

СЕРБСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

Пешта, 1838–1849.

Будимпешта, 26. јул 2007.

Нова серија, г. XVII, бр. 30

Међународна недеља културе у Печују

Фото: ПЕТРАГ МАНДИЋ

Гостовали уметници из Србије

Габор Чордаш, добитник признања Српског ПЕН-а

„Признање значи комуникацију”

Габор Чордаш, директор реномиране печујске Издавачке куће „Jelenkor”, недавно је у Српском ПЕН центру за свој преводилачки рад са српског на мађарски језик преузео признање које му је у име ПЕН-а уручила књижевница Вида Огњеновић.

Надасве скроман културни неимар, Габор Чордаш се већ више година бави преводилаштвом са српског на мађарски језик и ширењем српске културе, писане речи у Мађарској. У свом детињству је дошао у први додир са тада још српскохрватским језиком а касније, како нам је открио, са својих 13 година на мађарском језику је прочитао Андрићев роман „На Дрини ћуприја” да би са својих 16 година имао први пут у рукама књигу стихова Васка Попе и одмах је знао да је открио велику књижевност. Од тог момента је кренуло његово „путештвије” откривања српске књижевности у коју се све више и више удубио па је одлучио да научи српски. И преводи са српског на мађарски...

Захваљујући овом врском преводиоцу из Печуја, који, иначе, има звање лекара а бавио се и бави и научним медицинским радом, истраживањем физиолошких процеса, читалачка публика у Мађарској могла је да упозна такве сјајне српске књижевнике као што су Васко Попа, Миодраг Павловић, Радмила Лазић, Радослав Петковић, Драган Великић, Адам Пуслојић и друге...

„Лекар опште праксе, који је постао специјалиста за књижевност” – како рече Вида Огњеновић приликом уручивања признања ПЕН-а, радо је пристао да говори и о својим скорашњим плановима на пољу обе-

Габор Чордаш

лодањивања нових српских дела а своје излагање, наравно, отпочео је признањем које му је доделио Српски ПЕН:

„Био сам изненађен овом наградом... Веома ми је драго што сам је добио јер сматрам да она значи, из мог аспекта, комуникацију, разговор између средњоевропских народа и култура који мора бити шири него што сада јесте!

Српска књижевност располаже сјајним умовима, великанима... Који су они који су Вас посебно фасцинирали, преокупирали?

– Боравећи 1986. године у Београду, када сам добио стипендију и у главном граду Југославије провео три месеца, и лично сам упознао врне српске књижевнике. Међутим, сада ме највише занима поезија Васка Попе, Миодрага Павловића, вео-

ма ми се допада Радмила Лазић која је сјајна песникиња, па су ту приповетке и романи Радослава Петковића од кога управо читам један велики есеј. У ред радо читаних ми спада и Драган Великић па Миодраг Павић кога смо такође објавили, издали на мађарском језику итд... Наравно, има их много више!

Поред тога што је сјајан књижевник, Давид Албахари је и један угледни издавач који живи у Канади. Да ли са њим одржавате контакте не само као преводилац, књижевник, него као и издавач?

– Прошле године био сам на Београдском сајму књига и тамо сам га и лично упознао. Иначе, прочитао сам све његове романе а прочитао сам и последњи који носи наслов „Пијавице”. То је сјајан роман. Управо размишљам о томе да би и од њега требало нешто превести.

Како бисте иначе оценили садашњи положај, третман српске књижевности?

– Мало што знам о томе... Међутим, важно је да српска књижевност располаже сјајним писцима, песницима па и издавачким кућама... Познајем бројне књижевнике и издаваче, са друге стране, просто ме чуди колико су ниске цене књига у Србији. Није лако издавачима, но, чини ми се да је српска књижевност у добром, завидном положају.

Лако је, иначе, преводити српске књижевнике на мађарски језик?

– И јесте лако, и није лако... Најте-

же је, рецимо, што у мађарском језику нема дијалеката. Знамо добро да у Србији па и Хрватској има пуно дијалеката и то је најтеже: како у преводу објавити дело које је писано дијалектом? То је велики изазов и тежак задатак.

Колико Вам је позната српска књижевност у Мађарској?

– Морам признати да врло мало познајем српску књижевност у Мађарској... Познајем Предрага Степановића кога сам упознао пре неколико година – летовали смо заједно у Сиглигету и тада смо пуно разговарали... Нажалост, срамота ме је, но, немам више информација о српској књижевности у Мађарској.

Ви имате својеврсну културну мисију у Мађарској, наиме, представљате српске књижевнике на мађарском језику. У предстојећем периоду кога ћете објавити?

– Сигурно ћу објавити избор песама Васка Попе, један роман Давида Албахарија, желео бих у неком часопису објавити есеј Радослава Петковића, уједно, планирам издати и његове приповетке из збирке „Човек који је живео у сновима”.

Да ли ће се остварити сви ови наведени издавачки снови, наиме, живимо у временима када ни за културу нема пара на сам убеђен да ни Вама, као издавачу, није лако да реализуете овакве капиталне пројекте?!

– Тешко је... Наравно, ни ја не могу без помоћи јер продајом од неколико стотина примерака тешко је опстати. Треба наћи финансијске изворе, конкурисати. Ако одмах немам на располагању средства, онда обично чекам, још више читам јер српска књижевност је непресушно врело!”

Предраг Мандић

Универзитетска скрипта са српским књижевницима

У Сегедину је светлост дана угледала универзитетска скрипта у којој су искључиво место добили српски књижевници из 19. и 20. века.

Универзитетски ађунт Ференц Богнар, предавач Сегединског универзитета сачинио је „Избор текстова из српске књижевности за студенте” у који је уврстио Лазу Костића, Војислава Илића, Алексу Шантића, Јована Дучића, Милана Ракића, Владислава Петковића Дика, Симу Пандуровића, Милоша Црњанског, Растка Петровића, Вељка Петровића, Станислава Винавера, Душана Срезејевића, Милутина Бојића, Душана Васиљева и Момчила Настасијевића.

Скрипта Славистичког института Сегединског универзитета издава је у 180 примерака а главни издавач је универзитетски доцент др

Иштван Феринц, шеф већ поменутог института.

П. М.

Српска црква у Бремену чека на обнову

Српска црква у Бремену чека на обнову! И древна светиња, подигнута 1754-55. године, пос-

вако се стање не би даље погоршавало.

П. М.

већена Вазнесењу Христовом спада у ред оних многобројних српских православних храмова у Барањи на којем би хитно требало извршити реконструкцију.

Пре свега, алармантно је стање кровне конструкције а и влага продире у унутрашњост светиње.

За сада, најлакши проблем представља сећа грања, наиме, ускоро би се морало орезати грање дрвећа које се налази непосредно у близини цркве.

Имајући у виду да данас у Бремену живи само једна српска породица, било би хитно пружити помоћ при покретању што брже обнове кровне конструкције светог храма у овом барањском насељу

Међународна недеља културе у Печују

На једанаестој по реду манифестацији, која је окупила више стотина учесника из четрдесетак земаља, нашли су се и млади из Србије

„Међукултурно разумевање и дијалог” – под овим насловом се у организацији Печујског универзитета и Европске куће у Печују од 19. до 29. јула одржава једанаеста по реду Међународна недеља културе.

Фестивал, који је и ове године имао и има задатак да анализира стање културног наслеђа и његову улогу у иновацијама, размотри могућности разумевања култура, сматра се једним од водећих тематско-омладинских фестивала у Средњој Европи а главни циљ му је омогућавање практичног приступа у постизању дијалога међу припадницима различитих култура, неопходног за ефикасну комуникацију међу младим људима уопште и посебно међу омладинским удружењима.

На традиционалној манифестацији ове године учествовало је и учествује више стотина студената из четрдесетак земаља целог света, а од стране организатора, на челу са Иштваном Тарлошијем, иницијатором и главним организатором Међународне недеље културе (ICWiP) и Золтаном Ђерфијем, портпаролом Печујског универзитета, посебан нагласак дат је конкретним областима на пољу културе, анализама питања културе и развоја, људских и образовних права, толеранције, једнакости, универзитетске, пре свега, студентске сарадње, а пажња је посвећена и могућностима омла-

Сликар Аца Савановић

динског укључивања у демократске процесе и међународне омладинске сарадње. Учесницима ICWiP-а понуђен је и богат избор радионица, секција међу којима су слободно могли да бирају полазници Међународне недеље културе.

Једну од њих прошле године предводио је Александар Савановић из Новог Сада који се и ове године појавио у Печују, а он је мештанима добро познат по томе што летњи период већином проводи радећи у Кираљ улици где пред очима пешака, пролазника спрејом ствара уметничке радове. Ради се о јединственој техници коју је овај млади

информатичар из престонице Војводине изучио у Шпанији и већ четврта година како је вешто примењује. Иначе, ликовно стваралаштво му траје већ једанаест година а тајна успеха налази се у нечему што се зове, како рече Аца, „смисао за сликање, прецизна и мирна рука, идеја, вредноћа и елан.”

Иначе, Аци Савановићу није страно ни уље на платну, графика а свој радни век, који је отпочео у стричевом атељеу, планира да обогати разним техникама од којих, за сада, најбоље пролази са спрејом.

Што се тиче осталих учесника из Србије, њих осморо је допутовало из матичне нам земље с циљем да присуствује Међународној недељи културе. Међу њима је и Милош Триповић, студент пејзажне архитектуре

се наступ Групе „Збогом Брус Ли” из Србије која изводи тамбурашку панк рок музику, а како смо сазнали у плану јој је да ускоро објави обраду песама популарног естрадног уметника Звонка Богдана. Дакле, сви који су заинтересовани за нешто посебно, спектакуларно нека се појаве код места које се зове „Barbakán” јер ће поменутог датума са почетком у 19 часова моћи уживати у несвакидашњој музици рокера из Србије који обично наступају у војвођанској ношњи!!!

Сви програми десетодневне манифестације, иначе, до сада били су веома занимљиви, добро посећени а слично се, свакако, предвиђа и крајем приредбе. Поред фолклора, омладинци из целог света имали су и имају прилике да уживају и у ет-

Плакат са програмом фестивала

ре при Београдском универзитету, родом из Чачка, представник ICWiP-а у Београду који нам је рекао следеће: „Први пут учествујем на Међународној недељи културе а дошао сам као представник ICWiP-а из Београда. Будући да Печујци већ једанаести пут приређују овај фестивал, имају већ одређено искуство а ја сам управо зато допутовао како би научио нешто од њих, да видим, да прођем све ствари од програма до разних радионица како би извукао нешто за наш рад, Београдски фестивал. Ми смо, иначе, пре петнаестак дана окончали Београдски фестивал који је трајао од 28. јуна до 5. јула а окупио је близу 150 парципаната из тридесетак земаља света. На тапету смо имали екологију, економију и друге занимљиве теме и мислим да је прилично успешан био фестивал као што је и овај у Печују.”

У сваком случају, сви досадашњи програми Међународне недеље културе протекли су успешно, у знаку пријатељства, шале, гастрономије и музике. Већ раније понешто је представљено из такозваног балканског опуса, наине, у уторак су учесници десетодневне манифестације присуствовали Сеоском фестивалу у Вршенди где су се поједини извођачи свечаног програма представили јужнословенским народним мелосом, а увече у Печују приређен је концерт гостију из Хрватске: за забаву се побринуо „The Orange Strips”. За суботу 28. јула предвиђа

но, кантри те без музике, наступале су и електро групе, нису изостали ни свинг, фанки и други музички правци – организатори су се потрудили да максимално задовоље свакога, понуђен је заиста шаролик избор музичких праваца.

Са друге стране, простор забаве обогаћен је и фудбалским надметањем, екскурсијама, цивилном берзом, незаборавна ће остати посета и дегустација вина у Вршенди итд. . .

Десетодневна приредба остаће запамћена и по томе што је истакла значај пројекта „Културне престонице Европе 2010.” – уопште није зачуђујуће што се на тапету Међународне недеље културе наша централна тема под насловом „Међукултурно разумевање и дијалог” коју су се надовезале такве тематске јединице као што су вишекултурна омладинска заједница у образовању, вредности и креативност у образовању, интеркултурни дијалози, на који начин ће садашња омладина да утиче на формирање живота. . .

Наравно, на првом месту је било дружење, добра комуникација и кооперација па баш зато, они омладинци који су сада, представљајући своју земљу, учествовали на Међународној недељи културе у Печују, сасвим је сигурно да ће свој и живот својих вршњака формирати на такав начин да „човекова вредност не зависи од снаге његовог разума, већ од снаге његове воље”.

Предраг Мандић

Испирација на улицама Печуја

Драгомир Дујмов, директор Српског ђачког дома у Будимпешти

Услови у ђачком дому скоро као хотелски

Школски распуст је увелико у току, што значи да је и дечја граја у будимпештанском Српском ђачком дому привремено утихнула. Његовог директора, Драгомира Дујмова, упитали смо за утиске о животу у овој установи током минуле школске године.

– У Српском ђачком дому никада није досадно, пошто овде током школске године имамо преко деведесет ученика. Значи, деведесет младих живота, пуних енергије и код њих увек има неких занимљивих догађаја, и изван васпитно-образовне делатности. Јер, што се образовања тиче, ученици овде раде домаће задатке и припремају се за сутрашњи дан, а већи део времена посвећује се васпитном раду, што изискује доста пажње и енергије.

Поред тога имамо и ваннаставне активности. Недавно смо у једном ресторану отворили изложбу слика наших ученика, чланова ликовне секције која функционише у дому и води је Милан Ђурић. Осим тога, наши ђаци су са професором Радивојем Галићем припремили једну једночинку са којом су учествовали на Смотри позоришних радионица у Десци, где су освојили прво место. Наши ученици се баве и спортом у оквиру спортских секција које функционишу при школи.

Обележили смо Дан Светог Саве, за шта сам ја био одговоран, а споменуо бих и спомен-вече посвећено Стојану Вујичићу. Припремали смо га у ђачком дому, а учесници су рецитал извели у ресотрану „Кафана“. Такође смо обележили годишњицу смрти Меше Селимовића. Ја сам за ту прилику припремио краће предавање и погледали смо филм „Дервиш и смрт“, који је снимљен седамдесетих година у бившој Југославији.

– У дому имамо и пар основаца од 6-7 година и почетком школске године је било тешкоћа са њиховим прилагођавањем животу у ђачком дому. То је за њих било нешто потпуно ново, тако да смо од септембра до новембра морали да им посветимо посебну пажњу.

Могу рећи да није било лако ни са

ученицима првог разреда гимназије, мада су се они ипак боље снашли него малишани.

Помоћ у прилагођавању пружају им пре свега разредне старешине у ђачком дому, кроз формалне и неформалне разговоре. Најважније је да се између детета и професора успостави један присан контакт, пошто ми у овом случају замењујемо родитељску руку. Они са било каквим проблемима могу да се обрате за помоћ својим разредним старешинама или мени лично. Никада нисам окренуо леђа када је неко дете дошло да затражи савет, помоћ или било шта друго. Живети у оваквој врсти заједнице није исто као бити код своје куће, у својој соби, где дете само одлучује о свему.

– У дому су собе четворокреветне, тако да ученик већ на почетку мора да се прилагоди осталим циме-рима, али и једној широкј средини, најпре на њиховом спрату, а потом и свима који живе у ђачком дому.

Ја такође имам станарско искуство из ђачког дома, пошто сам у својој 14. години отишао од куће. Међутим, тада је у собама било по 16, 20 и више ученика. У поређењу са тим собама, а и са многим ђачким собама у Будимпешти, ово што ми данас нудимо деци је слично хотелском смештају. И опремљеност дома је знатно боља него у неким мађарским домовима, али нажалост, наша деца то не цене на одговарајући начин, већ сматрају да је то њима дато аутоматски. Било је доста кварова, непажње и уништавања од стране деце. Та уништавања су често случајна, али постоје сумње да поједини ученици уживају ако могу да нанесу неку штету. Сви ти столови, кревети и остала опрема треба да служе и следећим генерацијама, а

Драгомир Дујмов

многи ученици гледају само себе, не размишљајући шта ће бити када они оду одавде.

– Секција која објављује школски лист није била толико активна у овој години. После успешног почетка, заинтересованост је касније јењавала, а разлози су можда и због техничких потешкоћа. Знамо да се данас све ради помоћу компјутера, а пошто је ту било неких проблема, каснило се са праћењем догађаја који су се низали. Касније се испоставило да би они захтевали једну већу брошуру, а не лист, тако да се од тога одустало. Можда ћемо од септембра бити активнији на том плану, са новим члановима.

Током лета се увек обавља генерално чишћење дома, а ако има материјалних могућности, онда се обнови понеки водени чвор и слично. То је уобичајено, јер у септембру треба све да буде чисто и спремно за пријем ђака. Са њима, иначе, имамо договор да могу да лепе и каче на зидове постере својих љубимаца, под условом да на крају школске године сами окрече своју собу.

– То ће бити збирка приповедака, а радни наслов је „Будимске приче“. Све се дешава у старом Табану који је, као што је познато, био настањен и српским живљем. Тамо се налазио наш велелепни катедрални храм, који је био познат и по томе што тадашњи цар и краљ Франц Јозеф није дозволио да се са његовог торња скине звон за време Првог светског рата, пошто је волео да слуша његов звук.

Скоро сви ликови у књизи су измишљени, а инспирацију ми је дао мађарски графичар Ерне Зорад који је тридесетих година прошлог века на својим цртежима забележио тадашњи изглед Табана, пре него што је насеље порушено. Ти цртежи су веома живописни и занимљиви, са много ликова и појединости, са тим кућерцима, баштама и уличицама које су биле типичне за Табан. Прелиставајући ту књигу добио сам инспирацију за своје приче.

– Моја књига није носталгична нити је жалопојка о Табану. Приче садрже доста хумора, јер не верујем да су Табанци били другачији од већине Срба. Зато сам поједине анегдоте из неких других српских насеља пребацио у Табан и на њих надовезао причу.

Књига неће бити великог обима. Имаће око 120 страна, а ако буде финансијских могућности, волео бих да се унутра нађу и неки од цртежа Эрнеа Зорада. Српска самоуправа средњег кварта је конкурисала за средство и надам се да ћемо успети да их добијемо.

– Читаоци СНН-а се вероватно сећају да сам прошлог лета објавио један фелтон о заборављеним пештанским листовима који су излазили између 1866. и 1910. године. Налазио сам их у Библиотеци „Сецењи“ и били су ми драгоцен извор. Помоћно средство ми је била и књига академика Василија Крестића „Историја српске штампе у Угарској“. Трагајући за часописима које Крестић спомиње, нашао сам чак и примерке листа „Гласник“, за који је он само чуо, али каже да га није видео. У публикацији на ту тему, коју намеравам да објавим, први пут ће бити обрађен „Гласник“ из 1904. године, чиме ће на неки начин бити допуњен дугогодишњи истраживачки рад академика Крестића.

Драган Јаковљевић

Будимске приче

Живописно Сарајево, Универзитет у Сарајеву

Главни град Републике Босне и Херцеговине, Сарајево са површином 150 км² налази се у Сарајевско-Земунској котлини, на 540 метара надморске висине. Простире се са обе стране реке Миљацке, у Сарајевском пољу на подножју дивних планина: Требевића, Игмана, Романије и Јахорине. На обронцима планине Игмана, 12 километара од центра града, налазе се чувени извори реке Босне. За разлику од осталих река, Босна не настаје од једног врела, него од 30 већих-мањих извора. Захваљујући овом интересантном „чуду“ природе, већ на самом почетку свог тока постаје јако широка и бујна река. Тече кроз Сарајевско-Земунску котлину и Врандучко-Добојску клисуру на растојању 272 километра до Босанског Шамца, где постаје притока реке Саве. Близу извора реке Босне налази се чувена бања Илиџа, која користи изворе сумпоровите хипертермалне воде. То је највећа, најзначајнија и најпосетљивија водолечеваоница на територији БиХ. У мирнодобском периоду, пре грађанског рата, годишње је примала више од 150 000 домаћих и страних гостију.

Сарајево као и цела Босна има своју богату, херојску и трагичну историју. Врхунац свог друштвеног, политичког, војничког, економског и културног развоја достиже крајем XIV века. За време владавине чувеног краља Твртка БиХ је била војнички и економски најмоћнија српско-хрватска држава на Балкану. „Унук краља Драгутина, по очевој мајци, бан Твртко крунисао се 1377. године за краља Босне и Србије полагајући право на српски престо, после изумирања династије Неманића, као најближи мушки потомак. Мало потом он је, иза смрти мађарског краља Лајоша Великог, прихватио хрватску опозицију и помагао њене тежње против нових властодржаца у Будиму. Радећи с Хрватима он је почео да проширује своје области и у Хрватској и у Далмацији и да се поново 1390. године прогласи за краља Србије, Босне, Далмације, Хрватске и Приморја. Твртко је тако први краљ Срба и Хрвата, господар једне заједнице у којој би Босна, као средишна област, обухватала с једне стране Србе, а с друге стране Хрвате и постала носилац једне нове историјске концепције“ (др Владимир Ћоровић: Босна и Херцеговина стр. 191.)

После смрти краља Твртка и мађарског краља Сигисмунда – који је пола века од 1387 – 1437. године, моћно и пресудно утицао на судбину Србије, Хрватске и Босне, не дозвољавајући им никакве потезе самосталне спољне политике – за словенски народ у Босни почиње један нови, боље речено трагични период турске владавине, који је трајао све до 1878. године. Турци су за време освајања у Босни, 1463. године заузели и малу варошицу испод Требевића; од I до средине V века римско, а од краја VI века словенско стамбено насеље. Ту су саградили двор за намесника, око двора стамбене куће, преноћишта и разне дућане. Тако сразмерно брзо од малог

насеља постаје град коме дадоше име Сарајево. Будући да је главни пут од Цариграда према северозападу, којим су наступали Турци у Европу, водио овим друмом као и други друм преко Дубровника, град Сарајево се брзо развијао и обогатио. Историчари кажу да су га у то време сматрали, после Цариграда, најлепшим градом у европској Турској. Крајем XVI века у Сарајеву је живело више од 50 000 становника.

Када су пред крај XIX века (1878. године) Босну и Херцеговину окупирани нови освајачи Аустро-Угарске империје град Сарајево губи онај сјај и улогу коју је вековима имао. Непосредно пре Првог светског рата (1910. године) у Сарајеву је живело само 27 000 људи. У хиљадугодишњој историји Сарајева, у пролеће 1945. године, почиње до тада најуспешнији и најсрећнији период који је трајао више од 40 година. Ниједан главни град тадашњих република Југославије није се тако брзо и успешно развијао као Сарајево. Примера ради: почетком 1960. године Сарајево је имало 140 000 становника; 20 година касније 320 000, а пре 1991. године 400 хиљада људи живело је у главном граду Босне и Херцеговине. Природно за то има више разлога, који су не само омогућили него и убрзали друштвени, економски и културни просперитет града. Вероватно, најважнија су била два догађаја: оснивање Универзитета у Сарајеву и Зимске Олимпијске игре 1984. године.

Универзитет у Сарајеву један је од најмлађих универзитета у Европи. Пре Првог светског рата, као и између два рата, сви они који су у БиХ успешно завршили средњу школу и желели да почну студије на неком универзитету: у Београду, у Загребу, Љубљани, Бечу, Берлину, Будимпешти, Прагу или неком другом универзитету, били су присиљени да провисте или за стално напусте родни крај. Непосредно пред Други светски рат, средином 1940. године, основан је Пољопривредно-шумарски факултет, за време рата, почетком 1944. године, Медицински факултет. После ослобођења до 1948. године поред поменути два факултета, основан је Правни факултет и виша Педагошка школа.

На велику срећу Сарајева и Републике БиХ, 1949. године основан је Универзитет у Сарајеву који са 26 високошколских организација и пет научно-истраживачких факултета, убрзо постаје један од највећих у Југославији. У саставу универзитета организоване су заједнице сродних факултета и других научно-истраживачких организација за поједине области високошколског образовања и науке. На факултетима универзитета, од 1949 до 1980. године дипломирало је преко 60 000 стручњака разних професија; магистрирало, специјализирало се више од хиљаду кандидата, одбрањено неколико стотина академских, докторских дисертација.

У оквиру међународне универзитетске сарадње, све до 1989. године Универзитет у Сарајеву успешно је сарађивао са 30 универзитетских центара у иностранству. Међу њима – на моју велику радост – и са Техничким Универзитетом у Будимпешти. Имао сам срећу и част да више од 15 година активно учествујем у многостраној сарадњи и реализацији планираних програма у Будимпешти и у Сарајеву. На основи потписаног уговора о сарадњи, поред честих узајамних путовања стручњака, скоро сваке године биле су посете делегација које су обично предводили ректори или проректори. У периоду од 15 година пет делегација Сарајевског Универзитета посетило је Технички Универзитет у Будимпешти. Том приликом ја сам увек био ослобођен обавеза на катедри и активно учествовао у реализацији службених и факултативних програма делегације. Последња делегација, коју је предводио ректор Универзитета проф др. Љубомир Берберовић, боравила је у Будимпешти од 10. до 15. јула 1986. године.

После сваке посете делегације из Сарајева следила је узвратна посета делегације Техничког Универзитета у Будимпешти. У саставу свих пет делегација које су боравиле на Универзитету у Сарајеву био сам и ја. Последња наша делегација, коју је предводио Ректор Универзитета проф. др. Лајош Фодор, боравила је у Сарајеву почетком новембра 1986. године, поводом обележења 20-го-

дишње сарадње наших универзитета.

У културној сарадњи нарочито су била интересантна и незаборавна два важна догађаја. У периоду од 23. фебруара до 1. марта 1980. године на Техничком Универзитету гостовао је чувени Ансамбл народних игара и песама „Слободан Принцип Сељо“, који је основан 1949. године са циљем да негује народну игру и мелос југословенских народа, те да из тог богатог и непресушног врела црпи материјал за једну врло атрактивну уметност и презентира је гледаоцу. Општејугословенски програм који се налази на репертоару ансамбла поставили су и приредили за сцену тада најпознатији југословенски кореографи и музичари. У периоду од оснивања до 1980. године близу 1800 концерата овог ансамбла у 22 земље гледало је више од милион посетиоца. Боравећи у Будимпешти ансамбл „Сељо“ имао је четири врло успешна концерта: на Техничком Универзитету, у Културном Дому у Тукуљи, Културном Дому у Јегри и у Културном Дому Танчић. На свим концертима, сале су биле препуне, успех врхунски. Имао сам част да за чланове овог фантастичног ансамбла организујем и реализујем неколико излета: разгледање Будимпеште, излет у Окуку Дунава (Острогон, Вишеград, Сентандреја) и излет на Балатон (Шиофок, Тихањско полуострво и Балатон-фиред).

Идуће године, од 24. до 31. маја, на Универзитету у Сарајеву гостовала је Фолклорна група студената Техничког Универзитета у Будимпешти. Нашу фолклорну групу сачињавали су: 14 парова играча народних плесова Мађарске, 6 чланова оркестра и један кореограф. Вођство групе су сачињавали: проф. др Ендре Керкаполи, декан Грађевинског факултета, доцент др Бошко Колунџија, заменик шефа катедре, Сушан Келерман, стручни сарадник за међународне везе и Золтан Халаши, секретар Омладинског комитета КИС. Организатор програма био је УКУД „Слободан Принцип Сељо“. Наша фолклорна група имала је три успешна програма: на Металуршком факултету у Зеници, Културном Дому у Мостару и концерт за студенте у студентском дому „Братство и јединство“ у Неђаричима. Поред службеног програма наши партнери су нам организовали неколико успешних и врло интересантних излета: разгледање културно-историјских знаменитости града Сарајева, са локалним водичем; излет на Требевић и Јахорину (место одржавања 14. Зимских олимпијских игара), излет на Јадран у Заострог и Макарску.

Нажалост, после промене система и трагичних догађаја у Сарајеву није обновљен уговор о сарадњи наша два универзитета. Тако, сви они врло важни резултати: педагошког, друштвеног, научно-истраживачког, спортског и културног карактера, који су у периоду више од 20 година сарадње Техничког Универзитета у Будимпешти и Универзитета у Сарајеву постигнути, полако, али сигурно одлазе у заборав.

Бошко Колунџија

ИЗ НАШЕ

ИСТОРИЈЕ (75)

Губитак Хума

Говорећи о Стефану Дечанском, још у 64-ом наставку, рекао сам да је босански бан Стјепан II Котроманић потукао браћу Бранојевиће, српске великаше који су се одметнули од краља, и посео њихове територије у Хуму: предео око ушћа Неретве и Крајину која се простирала северно од Неретве, скоро до Цетине. Душан је 1333. некако средно односе са Босном јер му је био потребан мир на тој страни док ратује на југу, против Византије. Из истих разлога био је прилично попустљив и 1346. када је пристао на склапање трогодишњег примирја, иако бан није био спреман да врати „земљу коју је раније одузео”. Војска Стјепана II је, међутим, и за време примирја упадала на Душанове територије. Један босански одред је око Божића 1349. продро чак до Конавала, јужно од Дубровника, и опљачкао цареве поданике.

У лето 1349. Стјепан II је намеравао да у Хуму, код ушћа Неретве, подигне утврђење, чему се и Венеција противила. Заинтересована за мир између Босне и Србије, Венеција је у лето 1350. у више наврата слала посреднике и једном и другом владару. Иако му је било потребно да се продужи примирје, бан ни овог пута није пристао да врати одузете територије. Душан је тада одлучио да своју војну силу упуту против Босне. Бану Стјепану II је запретила можда највећа опасност у његовој успешној владавини, али га ни та опасност није навела да се одрекне Хума.

У октобру 1350. цар Душан је кренуо у поход, ушао у Хум и заузео спорну област. Прошавши долину Неретве, он је пошао даље ка северозападу. Из једне сачуване белешке се види да су у Трогиру и Шибенику средином октобра очекивали да ће српски цар доћи до Крке и припремили посланство да му пошалу дарове. Душан је, по свој прилици, хтео да посети и помогне своју сестру Јелену, која се 1347. удала за господара Омиша, Криси и Скрадина, хрватског кнеза Младена III Брибирског Шубића. Младен III је за време куге 1348. умро па је Јелена сама морала да брани његово наслеђе за сина Младена IV, јер су и Венеција и Угарска биле заинтересоване за њене градове.

Није познато да ли је цар Душан стигао до територија којима је господарила његова сестра. Поуздано се зна, међутим, да је за време похода добио неповолну вест о догађајима у Македонији. Та вест је присилила Душана да се хитно упуту у те крајеве где је његова власт била угрожена. Гарнизони које је оставио у Хуму нису били довољни да очувају ову област која је убрзо поново пала у руке босанског бана и била коначно изгубљена за Србију.

Предраг Степановић

ПИСМА

ИЗВЕСНОЈ

Ко је крив?

Волео бих да могу да ти кажем како смо окружени финим, поштенним и насмејаним светом и да мађарски туризам због тога цвета, али не могу. Не бих да се лажемо. Не знам да ли си чула званичне податке, али и ако ниси, довољно је да прошеташ туристичком зоном Будимпеште, па да и сама закључиш да страног света нешто баш и нема. У поређењу са прошлогодишњом сезоном, ова је жешиће оманула.

Питам неке хотелијере и водиче шта се дешава, а они мењају 'ладне облоге. Мигрена на нервној бази, кажу. Празних соба дупло више него лане, а и у ресторанима нека чудна тишина. Они кажу језива.

Жале се како сви заобилазе Пешту као да је губава и хитају у Праг. Као да тамо деле златнике, каже љутито један пештански угоститељ:

– И они који дођу, журе. Једва стигну да попију кафу у Пешти, а некада се овде и ручавало и ноћевало. Више их и не питам где журе, знам. Праг нас је прегазио.

Погледам аранжмане страних агенција на интернету и уверим се да моји саговорници уопште не претерују. Праг у свим варијантама! Упитам неке српске агенције шта највише нуде, а они ће у глас:

– Неколико дана у Прагу, преко Будимпеште!

То „преко” у пракси изгледа овако:

„Долазак у Будимпешту у раним јутарњим сатима. Од 7-7.30 шетња Ваџи улицом (све затворено). Од 7.30-9.00 панорамско разгледање града (без нагињања кроз прозор, о изласку из аутобуса да и не говоримо), са краћим задржавањем на Трегу хероја (коме је тако рано до ресторана!) и крај Рибарске куле (ма немој, а тамо кафа хиљаду форинти!). Наставак путовања за Праг... (читај: чувајте паре, праве ствари тек следе!).”

И тако, дан по дан, сезона увелико тече, а наши Пештанци све краћих рукава. Гулаш се охладио и убајатио, чардаш-танцоши и танцошкиње полако заборављају кораке, а омиљени сентандрејски фијакериста све ређе узвикује: „Вози мишико!”

Неко ми рече да су осим џепароша и превараната разних фела, све покварили они са тенком. Јесте био трофејни, из '56, али је у очима туриста тенк ипак тенк. Прошле јесени, када су агенције уговорале путовања за ову сезону, свет су обишле неке такве слике. А ми барем знамо колико се оне дуго памте.

tvojdrgan@gmail.com

КУЛТУРА МАТИЦЕ

32. фестивал монодраме и пантомиме

Овогодишњи 32. фестивал монодраме и пантомиме у Земуну отворен је 5. јула у Позоришту лутака „Пинокио”. Отворила га глумица Бранка Веселиновић којој је овом приликом уручено признање за 75 година успешног рада у позоришту. Такмичарски програм фестивала су чиниле осам монодрама и четири пантомиме у извођењу уметника из Велике Британије, Пољске, Румуније, Јапана, Словеније, Хрватске и Србије, а потписали су га селектори – Иван Бекјарев за монодраму и Ивица Клеменц за пантомиму. У оквиру пратећег програма било је изведено пет представа.

У оквиру фестивала, у позоришту лутака „Пинокио”, отворена је и изложба маски Радице Комазец.

Селектор Бекјарев је нагласио да су ове године добили предност млади извођачи, да је понуда била најбоља до сада, као и да је ван конкуренције остало 15 земаља, што потврђује овај фестивал и као међународни. Финансијски проблеми, како је приметио његов колега Ивица Клеменц, били су главни разлог што претходних година на Фестивал нису долазили пантомимичари које је он желео да позове. Овога пута је успео да доведе сјајни пар из Румуније и врхунског уметника из Јапана. Две пантомиме су на фестивал стигле из Србије – једна у главном програму из Ниша и једна у пратећем из Бијељине. Фестивал је трајао до 8. јула.

Смотра „Мермер и звуци”

Фанфарам Михаилова Логара на Отвореној сцени парка Буковичке бање недавно је отворена традиционална 42. смотра „Мермер и звуци”. Стихове Вишњићеве поеме „Почетак буње против дахија” казивао је драмски уметник Бранислав Ка-

вошевић. Поздравне речи одржао је др Радосав Швабић, председник општине Аранђеловац.

У музичком делу свечаности изведено је дело „Десет обраћања Богородици тројеручици Хиландарској” књижевника Љубомира Симовића које је компоновао Зоран Христић. Аранђеловчанима су се представили чланови хорава „Обилић” и „Колегјум музикум” са солистима: Аном Цветковић, Ивом Мрвош, Радивојем Симићем, Владимиром Андрићем и Слободаном Марковићем, под диригентском палицом Даринке Матић-Маровић.

Најдуже културно лето у Србији трајаће до краја септембра и на њему ће бити изведено више од 30 драмских, музичких, балетских, књижевних, филмских и других остварења. У склопу Смотре одржаће се и традиционални Међународни симпозијум „Свет керамике” и Међународни симпозијум скулптуре „Бели венчац”.

Нови почетак Нолита

Издавачка кућа Нолит из Београда обележава свој нови пословни почетак низом свеже објављених наслова и то уочи обележавања осам деценија постојања. Нолит тренутно послује као посебно предузеће и акционарско друштво, у оквиру групације *Зекстра*. Нови главни и одговорни уредник Зоран Живковић говорио је за лист *Политика* о детаљима пословне политике за коју ће се залагати. Међународни сајам књига у Београду биће, по његовим речима, увод у 2008. важну јубиларну Нолитову годину. „Нолит треба да се врати и свом идентитету, јер је у току својих осам деценија постојања био наша осматрачница за друге културе и друге језике, уједно пружајући најбољи увид у највише вредности српске културе”, каже Зоран Живковић.

Према његовим речима, недавно је из штампе изашло славно дело Едварда Гибона *Опадање и пропаст Римског царства*, у Нолитовој едицији *Историја*, а нови „нолитовски” почетак обележило је и обновљено издање књиге Милоша Црњанског *Кап шпанске крви*, у новој библиотеци *Популарни класици*.

...И

ТАЧКА

Отворени прозор

Кроз отворени двокрили прозор песника М. често упадају разна ненајављена крилата створења, велика и мала, поготово у оваквим врелим летњим данима – жељна, чини се, мало мира, тишине и хладовине – улећу први овогодишњи комарци, који су се таман изгледали из оближњих приобалних бара Велике реке, невинашца која још никада нису осетила укус људске крви, а са којима ће касније, када ојачају, грађани Б. водити вишемесечну беспоштедну битку, па масне зелено-плаве муве зунзаре нарасле на отпаду оближње пијаце, које се облаче као прави скоројевићи и, сходно томе, хоће да се уселе у неко отменије здање, затим жуто-црне осе што гласно зује и врцају задњицом како би сви обратили пажњу на њихову раскошну тоалету, па неке црне, оклопне бубе, које М. са својим оскудним знањем из биологије тешко да може идентификовати, али које га неодољиво подсећају на луде мотоциклисте који у црним кацигама и црним кожним јакнама јуре градом главом без обзира па се повремено уз гласан тресак закуцају у неку бандеру (баш као што и те бубе, с времена на време, налећу на велико старинско огледало на зиду, па падају ошамућене и млатарају ножицама, да би након пар секунди дошле к себи и наставиле свој бесомучан обилазак радне собе), па наиђе чак и по који залутали врапчић, који бојажљиво прошета по ланеном тепиху а затим одлепраша, а М. их све прима добра срца, јер ако је човек заиста дружељубив, и ако су му врата отворена за све – што не би били и прозори?

Милан Степанов

МАТИЦА НА ДЛАНУ**Балкански вирус**

Геополитички магазин Лимес плус, који излази у Риму, преноси песимистичне чланке у вези с могућношћу Косова да функционише као нормална држава. (Публикација Лимес плус сматра се у Италији релевантном публикацијом, којој и политичари поклањају пажњу.) Међу ауторима чланака су српски, албански и италијански политичари и аналитичари. За часопис је 1992. чланак написао и Ибрахим Ругова, који се тада залагао за решење косовског проблема које је било другачије од оног о ком се сада расправља, па је тако био за поделу! Зборник се мање бави статусом Косова и решењем тог проблема, а више питањем да ли Косово има претпоставке да функционише као нормално друштво или држава. Већина аутора није превише оптимистична, а такође већина углавном негативно оцењује улогу и постигнућа УНМИК-а. Душан Јањић, директор Форума за етничке односе и један од аутора, цитирајући оцену другог аутора Агима Чекуа, каже како Чеку наводи да је Косово посебан случај управо зато што је међународна заједница почела да прави државу „која нема много материјала да буде држава“.

„И онда Чеку каже: ‘Изволите, па завршите тај посао’. У суштини, тај зборник сведочи о томе да је и међународна заједница, када је дошла на Балкан, оболела од балканског вируса и да ће Косово дуго бити отворено као проблем и под неком врстом међународног надзора”, каже Јањић.

Други аутор, новинар Миливоје Михајловић, сада шеф Канцеларије Владе Србије за односе с медијима, оцењује да Косово у београдским медијима фигурира само кроз изјаве политичара, а не као приказ реалног живота људи у покрајини. И Михајловић, као и већина аутора, сматра да је УНМИК „омануо“.

„235.000 људи се није вратило на Косово. Рекао сам да има много података који компромитују мисију УН, а то су, у ствари, подаци Агенције Уједињених нација. Између 330.000 и 460.000 других цеву је у илегалном поседу на Косову”, наводи он. „Према подацима УНДП-а, сваки пет ђак у косовским школама је наоружан, а то не говори о доброј будућности за Косово”, каже он.

О Косову се разговарало и у Бањалуци, где је боравио председник Скупштине Србије Оливер Дулић. Као кадар Демократске странке (ДС), Дулић је том приликом рекао да се питања Косова и Републике Српске не могу доводити у везу.

„Србија жели да се оба ентитета договоре око уставних промена како би БиХ остала функционална и инсистирамо да то буде договор који ће постићи народи”, нагласио је Дулић.

Он је, међутим, успео да задовољи и националистичко језгро да Србија има право да са Републиком Српском остварује специјалне и паралелне односе, што је и омогућено Дејтонским споразумом. Обрађајући се посланицима скупштине РС, Дулић је поручио да су најважнији интереси Србије и РС економски развој и европске интеграције.

Србија као да је одлучила да буде фактор стабилности региона и покретач регионалне сарадње. Или је то само Ђелићева ДС.

ОКО ПЛАНЕТЕ

Акција „Спасимо Земљу”

Концерти на седам континената

Концертом у Сиднеју, почетком јула почела је акција „Спасимо Земљу”, у оквиру које је, истога дана на свих седам континената, одржано девет концерата, под називом „Live Earth”. У оквиру кампање, у 129 земаља света одржано је, у току 24 часа око 7.000 манифестација. Организатори су тиме желели да укажу на опасност од глобалног загревања.

Добродошлицу хиљадама људи на концерту у Сиднеју пожелели су аустралијски домороци – Аборицини, који су, обојених тела у бело и са листовима еукалиптусу а рукама, изашли на сцену и почели да изводе плес карактеристичан за ту популацију.

После Сиднеја, кампања је настављена концертом у Токију. На овом, временски другом по реду „Live Earth” концерту одржаном на стадиону „Макухари Меше”, популарни јапански певачи поручили су присутнима да је глобално загревање озбиљан проблем сваког појединца. Кон-

церт у Токију предводио је амерички састав „Линкин Парк”. Чланови бенда су изјавили да ће посадити по једно дрво за сваког посетиоца концерта.

После Токија уследили су концерти у Шангају, Хамбургу, Лондону, Јоханесбургу, Њујорку и Рио де Жанеиру. Концерт у Вашингтону накнадно је најављен и на њему су наступили Мадона и групе „Полис” и „Металика”. Једна аматерска група одржала је истим поводом и концерт у британској научној станици на Антарктику. Нажалост, концерт у Истанбулу отказан је из безбедносних разлога.

„Live Earth” је припремио званичне концерте на „Џајент стадиону” у Њујорку „Вемблију” у Лондону, „Оси” у Сиднеју, на плажи Копакабана у Рио де Жанеиру, затвореном стадиону Кока-Коле у Јоханесбургу „Макухари Меше” у Токију, „Оријенталној Бисерној кули” у Шангају и „Нордбанк арени” у Хамбургу. У Америци, на стадиону спортског клуба „Џајентс” у Њу Џерсију, наступили су, између осталих, „Бон Јови”, „Полис”, Кање Вест, Алиша Киз, Кели Кларксон, Кејти Танстал и некадашњи члан бенда „Пинк Флоуд” Рочер Вотерс. Зарада од продаје улазница за ове концерте намењена је организацијама као што су „Алианс фор Клајмет Протекшн”, „Клајмет Груп” и „Стоп Клајмет Хаос”.

Како би што боље промовисали предстојећи „Live Earth” концерт у Хамбургу и скренули пажњу људи на опасност климатских промена, биоскопи широм града нудили су пре концерта бесплатне карте за документарни филм Ала Гора о климатским променама „An Inkonvenient group”, док су поједини ноћни клубови део своје зараде донирали организацији „Live Earth”.

Концерт у Бразилу ипак је одржан, после гаранција о безбедности које су организатори концерта предали суду који је пре само неколико дана забрањено одржавање овог догађаја у овој држави. Међу извођачима који су наступили на плажи Копакабана налазе се Фарел Вилијамс, Лени Кравиц и Мејси Греј. Бразил је једина земља у којој је „Live Earth” концерт био потпуно бесплатан за све посетиоце.

ТЕКУЋА ТРАКА**Слобода за Јунион Цек**

Првог дана по одлуци новог британског премијера Гордона Брауна који је укинуо ограничење истицања националне заставе само у дане празника, широм Британије су истицане заставе, као да се нешто слави. Браун је одлучио да укине један давнашњи „чудновати и бесмислени пропис” да национални стег Јунион Цек може да се истиче само изузетним поводом, у време празника, што значи тек 18 дана у години.

За разлику од америчке прекоатлантске сабраће који своје „звезде и пруге” каче не само на јавне зграде, већ и приватне куће 365 дана у години, што је пракса која је после једанаестосептембарских напада на Њујорк и Вашингтон прешла у праву опседнутост патриотским симболима, Британци су се досад чували таквих претеривања.

Није то било у складу са њиховим менталитетом и друштвеним навикама, нити су очито имали потребу за том врстом наглашавања својих националних осећања. Међутим, мењају се укуси, а и околности. Потез Гордона Брауна не може се издвојити из целокупне друштвене климе, атмосфере продуженог ванредног стања и стално присутне терористичке опасности. Премијер је, како се тумачи у медијским коментарима, желео да подстакне осећај „британства” код сваког грађанина и уједно путем заостава које се слободно вијоре исказе пркос и одлучност према екстремистима, намереним да угрозе основне вредности британског друштва.

Јунион Цек је једна од најстаријих застава на свету, уведена још 1606. године. У комбинацији црвеног крста Светог Џорџа, плавог Светог Андрије и зеленог Светог Патрика, она симболизује савез Енглеске, Шкотске, Ирске и Велса чији знак на застави није представљен.

Коштунца и ЕУ

Премијер Србије Војислав Коштунца боравио је у посети Португалији, тренутно председавајућој ЕУ. Током састанка са представницима парламентарних странака Коштунца је, оценио да је „нова резолуција Савета безбедности неприхватљива за Србију јер представља увод у независност Косова”.

И Ђелић о ЕУ

Реално је очекивати да ће споразум о стабилизацији и придруживању наше земље Европској унији бити парафиран у октобру, рекао је потпредседник српске Владе Божидар Ђелић поводом завршетка четврте рунде преговора Србије и ЕУ. Ђелић је навео да је ЕУ препознао стратешки значј пољопривреде и да је у преговорима омогућено да Србија заштити најосетљивије производе.

Пуцњава на Косову

Портпарол Косовске полицијске службе Ветон Ешљани изјавио је да су мештани Радишева пријавили КПС-у групу униформисаних и наоружаних људи у близини села и да је дошло до обостране пуцњава када је полиција стигла у то село. У сукобу полиције и наоружане групе није било повређених.

Делилац дроге

У Крагујевцу је ухапшена особа због сумње да је омогућила уживаоцима наркотика да користе марихуану. У кући Арсенија Б, званог Тица, пронађено је 21 грам марихуане.

Полицајци у штрајку

Руководство Независног синдиката полиције најавило је штрајк 24. јула ове године испред зграде Владе Србије. Као разлоге штрајка представници синдиката су навели лош положај запослених у полицији и незаконито кажњавање полицијских службеника.

Порука Ала Гора

Пројекат „Спасимо Земљу” лансирао је бивши амерички потпредседник Ал Гор, у сарадњи са филмском звездом Камерон Дијаз. Бивши амерички потпредседник, поручио је, путем видео-линка, хиљадама људи на концертима у Сиднеју и Токију да је дошао тренутак да се крене са исцељењем планете. Гор је поручио љубитељима рок музике да треба да се придруже борби против глобалног загревања.

Српска школа у Батањи

Дечји дан

Дана 13. јуна у батањској Српској школи, на велику радост малишана, одржан је Дечји дан који се годинама приређује при крају школске године. Међутим, директорка Вера Пејић Сутор са својим учитељицама и наставницама одлучила је да овога пута Дечји дан буде мало другачији. Узимајући у обзир да многи ђаци Српске школе воле да играју шах, организован је мали турнир у шаху. Наставник Тула Терик, који је уједно и председник Удружења шахиста Батање, тога дана је играо симултани шах.

На његово велико изненађење, неколицина деце је успела да га победи! Задовољство и радост младих учесника турнира заиста беше неописива. Успели су да победе одличног играча!

Дечји дан је настављен на батањском шtrandу где су одржана разна такмичења у води. Водило се жестоко надметање – ко ће бити бољи, ко ће бити бржи а ко спретнији и промућурнији? Наравно, победили су најбољи, који су дали све од себе.

Ученици су, иначе, били подељени у групе и свака група је на крају

такмичења добила поклоне. На самом крају Дечјег дана, захваљујући залагању родитељске заједнице Српске школе, сваки ученик се оследио сладоледом.

Следећег дана приређено је предавање које је већ попримило известну традицију. Том приликом у посету долазе бивши ђаци батањске Српске школе који понајчешће откри-

вају тајне и доживљаје које су стицали током свог школовања. Тако су садашњи ученици пажљиво слушали како је било школовати се у време када су предавачи били батањски школарци. Прошле године је у Српској школи гостовао Никола Радосав, а сада је о својим успоменама говорила Даница Царић која тренутно живи и ради у Малмеу у Шведској.

Радови ђака Српске школе у Будимпешти

Викенд у Десци

За викенд сам био у Сегедину и у Десци. Тамо је било веома занимљиво. Уживао сам у дечјим представама српских школа. Највише ми се допала школа из Батање, зато што су ђаци лепо приказали Божић. У Десци сам видео и другаре из школе. Желео бих да се опет тамо вратим.

Милош Миливојевић, 1. разред

Животиње

Једног лепог дана смо са школом отишли у музеј. Тамо је био један чика који нам је скоро све испричао о животињама. Јако је било добро.

После смо добили један папир за испуњавање. Мени се од животиња највише свиђао мамут и кости од великог јелена. Касније смо отишли и у Нојеву барку. Јако је добро било.

Хана Степанов, 3. разред

Мој радни сто

Ја бих волела да мој радни сто буде розе боје и да се на њему налазе љубичасти цветићи. Он би радио све што му ја наредим.

Када ја хоћу да пишем на њему, он ми извади књиге и свеске из торбе. Извадио би ми оловку и гумицу из пернице, и оловку би ставио у

моју руку. Када бих писала састав, мој сто би мени све диктирао, а ја бих само писала. Када мени мама нешто каже, ја бих понекад то рекла столу да он уради.

Ја тако замишљам мој сто. Волела бих да га имам, али не знам да ли негде има да се купи.

Јована Богдановић, 3. разред

Распуст

За распуст сам са породицом кренуо за Београд. Прва четири дана на распусту била су забавна јер сам био са Иваном код наше бабе. Тамо смо се играли фудбала, кошарке, жмурке и траже... После смо се вратили кући и шетали смо по Кнез Михаиловој улици. Одатле смо отишли на Калемегдан код споменика Победнику. Тамо смо гледали ушће Саве и Дунава.

После смо кренули у Забавни парк на Калемегдану. Тамо смо возили аутомобиле са другарима. После смо ишли код тече и тетке. Тамо смо се добро забављали. Увече смо ишли код споменика кнез Михаила да једемо сладолед са другарима.

На крају ми је било много жао што се завршио распуст у Београду.

Петар Марић, 3. разред

Фотографије Дивне Филаговић

Часопис „Улазница“ објављује књижевни конкурс

За необјављене приче, песме и есеје

Право учешћа на књижевном конкурс УЛАЗНИЦА 2007. имају сви аутори који пишу на српском језику.

Радови се примају до 15. септембра 2007. године на адресу: Градска народна библиотека „Жарко Зрењанин“, Трг слободе 2, 23000 Зрењанин, са назнаком – за конкурс УЛАЗНИЦА 2007.

Откуцани или одштампани радови потписују се шифром, а решење шифре са подацима, бројем телефона и адресом аутора шаље се у посебном коверту који се прилаже уз радове. Неопходно је послати два примерка. Рукописи који су послати на конкурс неће бити враћени ауторима.

Одлуку о наградама које се састоје од новчаног износа, дипломе и објављивања радова у посебном броју часописа УЛАЗНИЦА донеће жири који ће именовати редакција часописа. Проглашење добитника и уручење награда обавиће се на завршној свечаности у Градској народној библиотеци „Жарко Зрењанин“ у Зрењанину, у петак, 21. децембра 2007. Том приликом биће промовисан број УЛАЗНИЦЕ у којем ће бити објављени награђени радови.

За ближа обавештења обратите се на број телефона: 00381-23-566-210.

Конкурс за награду „Радоје Домановић“

Фонд „Радоје Домановић“ и Удружење књижевника Србије написали су конкурс за награду „Радоје Домановић“, у категоријама: за изузетан допринос развоју српске сатири, за најбољу сатиричну књигу објављену у 2006. за мултимедијални допринос сатири (из области позоришта, филма, музике, телевизије, ликовних и музичких уметности), за најбољег сатиричара у дијаспори и за међународни допринос светској сатири „Екселенција сатири“.

Награда се састоји из плакете и новчаног износа од 500 евра. О добитницима награде одлучује жири у саставу: Срба Игњатовић, Љубивоје Ршумовић, Предраг Богдановић Ци, Радослав Тилгер и Александар Чотрић.

Награде ће добитницима бити уручене током новембра 2007. у оквиру „Домановићевих дана сатири“, на свечаности у Коларчевој задужбини у Београду.

Предлоге и образложења за награду треба слати до 31. августа, на адресу Удружења књижевника Србије (жири за награду „Радоје Домановић“), Француска 7, 11000 Београд.

Организациони одбор „Невендана“ расписује

Конкурсе за поезију и прозу

а) Конкурс за антологију поезије песника у отаџбини и расејању
Право учешћа имају сви. Шаљу се до 3 песме на слободне теме у 3 примерка. Конкурс је отворен до 21. 9. 2007.

б) Конкурс за антологију прозе писаца у отаџбини и расејању
Право учешћа имају сви. Шаљу се до 3 приче на слободне теме, у 3 примерка до 2 стране новинарског прореда. Конкурс је отворен до 21. 9. 2007.

Песме и приче слати на адресу:
ИП „БИСТРИЦА“ (за конкурсе)
Београдска 7, 21131 Петроварадин
Република Србија
или на имејл: stojan.simic.krpica@gmail.com

Израз захвалности

У име организатора овогодишњег српског језичког кампа „Вук Карацић“ одржаног у Балатонфењешу од 03. до 09. јула, захваљујемо се на финансијској помоћи следећим организацијама:

- Фондацији за националне и етничке мањине у Мађарској,
- Батањској српској самоуправи,
- Српској самоуправи из Чобанца,
- Српској самоуправи из Геда,
- Сегединској српској самоуправи,
- Рацалмашкој српској самоуправи,
- Српској самоуправи главнога града Будимпеште,
- Будимпештанској српској самоуправи II кварта,
- Будимпештанској српској самоуправи IV кварта,
- Будимпештанској српској самоуправи VI кварта,
- Будимпештанској српској самоуправи XVIII кварта.

На помоћи у организацији и реализацији се захваљујемо:

– Печујској српској самоуправи

Захваљујемо се свима онима који су допринели да овогодишњи камп буде одржан и толико успешан, и да буде од користи за све учеснике.

Организатор: Самоуправа Срба у Мађарској

Државни секретаријат одговоран
за међународне везе и националну политику
Уреда премијера

Расписује конкурс за коришћење мањинског координационог и интервенционог материјалног фонда

Циљ потпомагања:

Потпомагање се односи првенствено на мањинске непрофит организације, институције и мањинске самоуправе, које се налазе у кризној ситуацији због финансијских потешкоћа

Конкурсисти могу:

- мањинске образовне, културне, научне институције
- мањинске самоуправе
- мањинске друштвене организације
- месне самоуправе, задужбине, друштва за јавно добро, црквене организације

Конкурсисти се може: искључиво путем формулара

Рок предаје: континуирано до 15. новембра 2007.

Рок конкурса: 31. децембар 2007.

Конкурс може да се преда:

Путем поште: адреса – 1357 Budapest, Pf. 2.

Лично: адреса – Miniszterelnöki Hivatal Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Főosztályának Titkársága, 1055 Budapest, Báthory u. 12.

Све информације у вези са расписаним конкурсом и формулар могу се наћи на интернет страници: www.meh.hu www.mnekk.hu односно на тел. 06-1-441-2210, 06-1-441-2211

Мађарски институт за просвету расписује

Фото-конкурс под насловом „Прошлост и садашњост наших народности“

Услови учешћа су:

1. категорије:

- документациона фотографија
- уметничка фотографија
- репортажна фотографија

2. може се послати максимум 15 фотографија, црно-беле или у боји

3. величина фотографије – 13x18 цм

4. на позадини сваке фотографије треба да пише редни број, име ствараоца, поштанска адреса

5. приликом конкурсисања треба да се испуни формулар

Рок предаје фотографија: 30. новембар 2007.

Све информације:

Magyar Művelődési Intézet Képzőművészeti Lektorátus
1011 Bp. Corvin tér 8. Lukács Mária
tel: 225-6043, 225-6041
www.erikanet.hu
e-mail: lukacsm@mmi.hu

Концерти

Ансамбл Вујичић

28. 07. у 20.30 сати – Сентандреја, Градска кућа

Оркестар Шендерге

28. 07. у 19 сати – Művészetek völgye, Öcs-Kőfejtő

Слушајте Радио Срб

Једносатним информативним издањем, састављеним од разних говорних прилога, јавља се Радио Срб – интернет радио српске заједнице у Мађарској. Радио Срб своје информативне емисије емитује сваког петка од 17 до 18 часова, а можете их чути у било је време на сајту:

www.szerb.hu

SNN

Недељни лист Срба у Мађарској. Адреса: Српске народне новине, 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Телефон: 475-0654. Главни уредник: Милан Степанов, секретар редакције: Милица Вукајловић. Оснивач и издавач: Српски демократски савез. За издавача: Андрија Роцков.

Финансира се на основу мањинског закона из државног буџета посредством Државне задужбине за мањине. Суфинансијер: Министарство културе и медија Републике Србије. Лист дистрибуира Мађарска пошта, а претплаћује се код издавача. Име и адресу послати на адресу Szerb Demokratikus Szövetség, 1065 Budapest, Nagymező u. 49 а уплатити поштанском уплатницом или на жиро-рачун број платног промета 11705008-20417439. Претплата на лист је 4000 фт. за целу годину. За иностранство годишње 40 EUR, (10.000 Фт) – Штампа: КОМП-прес Кфт. Одговорни пословођа: Ференц Ибош. – Технички руководиоци: Карољ Сабо. ♦ Српске народне новине на Интернету: Home page: www.snn.hu E-mail: stepanov.milan@gmail.com

HU ISSN 1215-072 x

Напад на владика Хризостома

Владика бихаћко-петровачки Хризостом, који је у ноћи с недеље на понедељак брутално претучен, збринут је на Клиници за неурологију Клиничког центра Бањалука.

На веб сајту Епархије бихаћко-петровачке објављено је да се здравствено стање владике поправља.

„Владика Хризостом тренутно је под стресом од последица напада, а видни су и ожиљци од удараца на лицу”, наводи се на сајту.

Око два сата иза поноћи у резиденцију у Босанском Петровцу је провалило више лица који су владика Хризостома затекли у његовој спаваћој соби. Нападаци су му свезали руке и ноге и претећи му смрћу тражили од њега да им каже где је новац. Један од нападача сео му је це-

лом тежином на леђа и давио га пешкиром, а потом га је тукао шакама и копчом од његовог монашког појаса.

Напад на епископа Хризостома је на целу Српску православну цркву у БиХ, упозорио је Његово високопреосвештенство митрополит добробосански Николај.

„Владика Хризостом је жртва злочиначког акта, након којег су наши вјерници и свештеници у Федерацији БиХ с правом узнемирани и забринуте јер прије овог напада још су три напада на сједиште Епархије бихаћко-петровачке остала неразвијетљена”, наводи у саопштењу митрополит Николај.

Председник Владе Милорад Додик тражи од свих надлежних служби да овај брутални напад у потпуности истраже и да се најстроже казне почиониоци.

Лекари против абортуса

У Португалији је ступио на снагу закон о легализацији абортуса до 10. недеље трудноће. Међутим, на путу реализације овога закона стоји много проблема. Неколико клиника и приватних лекарских ординација одбили су да врше абортусе из моралних разлога. Међу клиникама које су одбиле да врше абортусе налази се 10 државних, 39 општинских и 2 приватне клинике. Многи лекари се позивају на оштре несугласице у друштву по питању абортуса, који су настали када је у фебруару, по једанаести пут, о овоме

одлучивано на референдуму. То што у Португалији важи један од најстрожих закона по питању абортуса, приписују јаком утицају римокатоличке цркве. Ипак, 59% од укупног броја који је изашао на референдум изјаснило се за укидање закона из 1984. године који је прописивао казну од 3 године затвора за жену која би се одлучила за насилни прекид трудноће. Од овога су биле изузете само жене које су биле жртве насиља или у случајевима када је трудноћа угрожавала здравље труднице, односно при патолошком развоју ембриона.

Православна омладина у Истанбулу

У Истанбулу је 11. јула, у организацији Цариградске патријаршије, почела Међународна конференција православне омладине. Млади представници помесних православних цркава, међу којима су и представници српске Цркве, састали су се да размотре неке од актуелних тема из савременог црквеног живота. Главна тема ове конференције је „Чланови Цркве – грађани света”.

На почетку рада конференције, учеснике је поздравио патријарх Вартоломеј. У току пет дана, од 11. до 16. јула, говорено је о моралном васпитању омладине, православном образовању у Европи, као и о питањима породице и брака.

У оквиру програма конференције, учесници су посетили хришћанске светиње које се налазе у Истанбулу.

Саркофаг светог апостола Павла

Папа је одобрио планове научника по којима би они требало да проуче стари камени саркофаг пронађен 2002-2003. године приликом ископавања око базилике Светог ап. Павла.

По речима историчара Ђорђија Филипија из Музеја Ватикана, реч је о гробу из времена императора Теодосија I (379-395). Филипи сматра да се овде заиста може радити о моштима светог апостола Павла. Раније су археолози покушавали да садржај саркофага испитају рентгеном, али камени зидови су били сувише дебели. По предању, апостол Павле је убијен у Риму и сахрањен на улици Виа Остиенсе, ван градских зидова. На месту где

је сахрањен, почетком 4. века подигнута је мала црква, а крајем века и базилика импозантних размера.

Током прошлих векова је ова базилика, највећа после базилике Св. Петра, много пута реновирана и преуређивана. Сваки пут када су извођени радови, саркофаг са моштима ап. Павла је спуштан све ниже у односу на ниво пода храма, а као резултат последње реконструкције из 1823. године, он је спуштен за 1,3 метра. Тренутно је велики део саркофага прекривен слојем кречњака, али је у поду базилике направљен прозор кроз који верници могу да виде сандук у коме се налазе мошти апостола.

Фотос: Иван Јакимић

Прегласна цамија

Више од 50 мештана Козлука код Зворника потписали су петицију коју су доставили општинској Комуналној полицији, у којој траже да се утврди да ли је јачина емитовања молитве са козлукче цамије у складу са законом. Потписници су незадовољни и што се молитва са цамије чује и у пола пет ујутро или 11 увече.

„Молитве су прегласне и дању, а камоли у пола пет ујутро или у 11 увече. Тражимо од надлежних органа да измјере јачину звука, јер сматрамо да је изнад дозвољене и да предуму мјере да се то доведе у разумне границе. Ово је катастрофално прегласно”, рекао је „Гласу Српске” мјештанин Милан Станишић.

Мештани се жале да звук са цамије највише смета деци која спавају увече или ујутро. Обрад Петровић каже да свако треба да се моли онако како му вера налаже, али да

не треба да омета друге. „Био сам у Сарајеву пред Беговом цамијом, гдје је јачина звука као да неко мало гласније чита књигу, али је овдје као да ми је звучник у кући. Ништа друго не тражимо него да Комунална полиција ради свој посао”, закључио је Петровић.

Начелник Комуналне полиције Роса Максимовић истакла је да, када је реч о узнемиравању грађана бучом, најчешће пријаве су у вези са бучом из угоститељских објеката и бучом са верских објеката.

„Пријаве за буку из вјерских објеката, конкретно цамија, имали смо из града Зворника, Оравца и Козлука, одакле је достављена и петиција. У петицији се грађани жале на прегласност молитве из цамије. О томе смо обавијестили скупштинску Комисију за вјерска питања како би они покушали да пронађу рјешење”, напоменула је Максимовић.

Румуни осудили став Ватикана

Предстојатељ Румунске православне цркве патријарх Теоктист осудио је недавни документ Ватикана у коме је римокатоличка црква названа „једином истинитом”. „Христос је овде на земљи основао само једну Цркву... Та Црква, организована у овоме свету као заједница постоји у виду католичке цркве којом управља наследник Петра и епископи који су са њим у јединству”, стоји је у документу Свете столице.

„Били смо запрепаштени овак-

вом изјавом која је изазвала непокојство у целом хришћанском свету. Након овако грубе изјаве биће веома тешко да се пронађе начин за наставак било каквог дијалога са римокатоличком црквом све док нас она не призна као Цркву”, изјавио је патријарх Теоктист коментаришући недавни документ Конгрегације за доктрину вере. По мишљењу румунског патријарха, званични ставови Ватикана изнесени у овоме документу само ће још више да закомпликују међуцрквени дијалог.